

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2022/1 (Değişik İşler)

Karar Sayısı : 2023/4

Karar Tarihi : 13/7/2023

R.G.Tarih-Sayı : 13/10/2023-32338

DAVACI: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

DAVALI: Türk ve Dünya Birliği Partisi

DAVANIN KONUSU: Türk ve Dünya Birliği Partisinin kendiliğinden dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi talebidir.

I. DAVANIN GEREKÇESİ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Türk ve Dünya Birliği Partisinin ilk büyük kongresini süresinde yapmadığı ve zorunlu organlarını oluşturmadığı gerekçesiyle kendiliğinden dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi talebini içeren 1/3/2022 tarihli ve 51047475/2022-342 sayılı yazısının ilgili kısmı şöyledir:

“Davalı partiye 10.01.2022 tarih ve 2022/14 sayılı yazımızla siyasi partilerin ilk büyük kongrelerini tüzelsel kazanmalarından itibaren iki yıl içerisinde yapmalarının zorunlu olduğu belirtilerek ilk büyük kongrelerinin yapıp yapılmadığı, yapılmış ise sonucunun sicil dosyasına konulmak üzere gönderilmesi istenmiş, davalı partinin adresine yapılan tebligat muhatabın tanınmadığı şerhi ile iade edilmiş, Başsavcılık tarafından yapılan araştırma sonucu partinin genel merkez adresini boşalttığı ve başka bir adresinin de bulunmadığı anlaşılmıştır.

...

2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 14. maddesinin 7. fıkrasının son cümlesi ve 121. maddesi ile Dernekler Yasası'nın 36. maddesi yollamasıyla Türk Medeni Yasası'nın 87. maddesinin 2. bendi uyarınca ilk büyük kongresini süresinde yapmaması ve zorunlu organlarını oluşturmaması nedeni ile kendiliğinden dağılma halinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi iddia ve talep olunur.”

II. PARTİNİN SAVUNMASI

Anayasa Mahkemesinin 9/5/2022 tarihli ve 33787353-115.02-(E.2022/1 D.İş)-385 sayılı savunma isteyen yazısının tebligatı, bildirilen Parti adresinde özel bir işletme bulunması nedeniyle 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 35. ve 25/1/2012 tarihli ve 28184 sayılı Tebligat Kanunu'nun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 57. maddeleri gereğince Partinin Genel Merkez adresinin kapısına 23/5/2022 tarihinde asılmış ve tebliğ evrakı mahalle muhtarına bırakılmıştır. Parti, süresi içinde savunma vermemiştir.

III. İNCELEME

1. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının yazısı, Raportör Burak FIRAT tarafından hazırlanan rapor, ilgili Anayasa ve kanun hükümleri, bunların gerekçeleri ile diğer belgeler okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Esas Sayısı : 2022/1 (Değişik İşler)

Karar Sayısı : 2023/4

2. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Türk ve Dünya Birliği Partisinin süresi içinde ilk büyük kongresini yapmadığını ve zorunlu organlarını oluşturmadığını ileri sürerek kendiliğinden dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

3. 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 8. maddesinde belirtilen bildiri ve belgelerin İçişleri Bakanlığına verilmesiyle siyasi partilerin tüzel kişilik kazanacağı, 14. maddesinin birinci fıkrasında siyasi partinin en yüksek organının büyük kongre olduğu, yedinci fıkrasında ise parti kurucularının ilk büyük kongreyi partinin tüzel kişilik kazanmasından başlayarak iki yıl içinde toplamak zorunda olduğu belirtilmiştir.

4. Türk ve Dünya Birliği Partisi, kuruluşuna dair bildiri ve eklerini 12/9/2019 tarihinde İçişleri Bakanlığına vermek suretiyle 2820 sayılı Kanun'un 8. maddesine göre tüzel kişilik kazanmıştır. Partinin Kanun'un 14. maddesi uyarınca bu tarihten itibaren iki yıl içinde ilk büyük kongresini toplaması ve zorunlu organlarını oluşturması gerekmektedir.

5. Kanun'un 121. maddesinin birinci fıkrasında "*Türk Kanunu Medenîsi ile Dernekler Kanununun ve dernekler hakkında uygulanan diğer kanunların bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri, siyasî partiler hakkında da uygulanır.*" denilmektedir. 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun 87. maddesinde kuruluş amacının gerçekleşmesinin imkânsız hâle gelmesi, ilk genel kurul toplantısının kanunda öngörülen sürede yapılmaması ve zorunlu organlarının oluşturulmaması, tüzük gereğince yönetim kurulunun oluşturulmasının imkânsız hâle gelmesi ve olağan genel kurul toplantısının iki defa üst üste yapılmaması durumları derneklerin kendiliğinden sona erme hâlleri arasında sayılmıştır.

6. 12/9/2019 tarihinde tüzel kişilik kazanan Türk ve Dünya Birliği Partisinin tüzel kişilik kazandığı tarihten itibaren iki yıl içinde ilk büyük kongresini toplamadığı ve zorunlu organlarını oluşturmadığı anlaşıldığından 2820 sayılı Kanun'un 121. maddesinin yollamasıyla 4721 sayılı Kanun'un 87. maddesi gereğince Partinin dağılmış sayılarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespiti gerekir.

7. Öte yandan 2820 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasında "*Kapanan bir siyasi partinin malları, büyük kongre toplanma yeter sayısının salt çoğunluğunun oyu ile alacağı bir karar üzerine, bir diğer siyasi partiye veya başka bir parti ile birleşmek için kapanma kararı alınmışsa, birleşeceği partiye, ilgili partinin de kabul etmesi şartıyla devredilebilir. Aksi halde kapanan siyasi parti malları Hazineye geçer.*" denilmektedir. Bu itibarla tüzel kişiliği sona eren Partinin mallarının Hazineye geçmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

A. Türk ve Dünya Birliği Partisinin 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 121. maddesinin yollamasıyla 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun 87. maddesi gereğince dağılmış sayılarak hukuki varlığının sona erdiğine,

B. Partinin tüm mallarının 2820 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Hazineye geçmesine,

C. Gereğinin yerine getirilmesi için karar örneğinin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine,

13/7/2023 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Esas Sayısı : 2022/1 (Değişik İşler)

Karar Sayısı : 2023/4

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĞCI

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE